

(foto: LEON)

Hoe kinderen én ouders sterker maken?

De lagere school en lokale organisaties werken samen

Marijn Somers en Helena Bijmens



Helena Bijmens is onderzoeker aan de UC Leuven-Limburg en was projectleider van het LEON-project.



Marijn Somers was vanuit de UC Leuven-Limburg projectmedewerker bij het LEON-project en werkt nu bij Horizont vzw.

De lagere school de Boomgaard in Hasselt biedt elke donderdag huiswerkbegeleiding aan. Daarin is de plaatselijke schoolopbouwwerkster actief, een derdejaarsstudent bachelor orthopedagogie en enkele ouders. Elke maand komen de ouders samen om de huiswerkbegeleiding te evalueren.

In de Bladwijzer in Genk kwamen zes ouders van het eerste en tweede leerjaar acht keer samen rond talenten ontdekken en hoekenwerk. Tijdens de eerste bijeenkomsten gingen de ouders op zoek naar hun talenten. Daarna ontdekten ze hoe ze die aan anderen konden aanleren. Ten slotte leerden ze die aan groepjes van vier of vijf kinderen aan.

Zowel de Boomgaard als de Bladwijzer organiseerden deze themagroepen in het kader van een leer- en ontwikkelgroep voor ouders (LEON-groep, zie box 1). Andere groepen hadden als thema tewerkstelling, verteltassen maken, fietsen herstellen ... Kenmerkend voor alle themagroepen is de focus op participatie, versterking en de bijhorende laagdrempeligheid. In dit artikel gaan we dieper in op het verloop van het LEON-project, de lessen die we eruit leerden over samenwerking ouders-school-buurt en de resultaten van de LEON-groepen.

Sterke ouders maken sterke kinderen

Een school heeft tot taak om kinderen sterker te maken. Met een percentage van 11,7 vroegtijdige schoolverlaters¹ in Vlaanderen is er alvast een jongere op tien die niet zo sterk uit het onderwijs komt als gewenst. Vaak komt die jongere uit een gezin met een lage sociaal-economische status².

Het verhogen van de sociaal-economische status van gezinnen zou dus moeten

leiden tot een daling in het percentage van vroegtijdige schoolverlaters. Anders gezegd: 'sterke ouders maken sterke kinderen'. Uiteraard zijn sterke ouders méér dan ouders die beschikken over voldoende socio-economisch kapitaal om de schoolloopbaan van hun kinderen te ondersteunen. Een hogere graad van ouderbetrokkenheid, school- en studiekeuze mee ondersteunen en inzetten op huiswerkbegeleiding of schoolse remediëring zijn belangrijke kritische succesfactoren om schooluitval tegen te gaan.

BOX 1. LEON: WAT ZIJN LEER- EN ONTWIKKELGROEPEN?

Ontstaan van LEON

De departementen orthopedagogie en lerarenopleiding van de UC Leuven-Limburg sloegen de handen in elkaar en ontwikkelden, samen met Stebo (Steunpunt Buurtopbouwwerk), scholengemeenschap de Speling en de KT-scholengroep uit Hasselt het innovatieconcept 'Leer- en ontwikkelgroep voor ouders (LEON)'.

Dankzij ESF-middelen³ konden we LEON twee jaar uitproberen in de praktijk. Met het project willen we enerzijds de kansen op doorstroming van ouders uit kanswijken naar de arbeidsmarkt verhogen en anderzijds hun betrokkenheid bij de school vergroten. In onze aanpak staat het versterken van ouders en het verhogen van participatie centraal.

Doel van LEON

Een LEON-groep heeft drie doelstellingen:

- (1) de betrokkenheid van ouders bij de school vergroten;
- (2) ouders en kinderen sterker maken in de maatschappij;
- (3) vormings- en lokale organisaties stimuleren om outreachend te werken.

Maar heeft een school ook de taak om ouders sterker te maken? Via het LEON-project onderzochten we hoe onderwijs en welzijn kunnen samenwerken om niet enkel kinderen maar ook ouders sterker te maken. Daarbij zetten we in op het verhogen van de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs en de school van hun kinderen.

Op zoek naar thema's voor oudergroepen

Tussen maart 2013 en maart 2015 kwamen we in drie verschillende Limburgse kanswijken⁴ met een tachtigtal ouders samen in tien themagroepen in de basisschool van hun kinderen. In die themagroepen werkten we tijdens twee tot acht bijeenkomsten aan versterking van de ouders en de school.

De ouders bepaalden samen met de school de inhoud van de themagroepen. Terwijl sommige themagroepen eerder gericht waren op vorming of het volgen van een cursus op maat (bv. naaien van verteltassen, fietsherstelcursus, tewerkstellingscursus), waren andere themagroepen eerder gericht op schoolontwikkeling (bv. heraanleggen van de speelplaats, huiswerkbegeleiding, hoekenwerk).

Voor het bepalen van de themagroepen was het belangrijk dat we vertrokken vanuit sterktes en dromen van alle betrokkenen. Een deficitbenadering of vertrekken vanuit een opgelegd program-

ma wilden we niet. Ons doel was het versterken van ouders en het verhogen van participatie. Om dit te bereiken was het belangrijk dat we ook in onze aanpak versterkend en participatieverhogend waren. De deelnemers aan de themagroepen vormden een weerspiegeling van de ouderpopulatie op school: kansrijke en kansarme ouders, ouders met en zonder migratieachtergrond ...

Stappenplan voor leer- en ontwikkelgroepen

Op basis van onze ervaringen ontwikkelden we een stappenplan (zie figuur 1). Het stappenplan zorgt ervoor dat elk LEON-project zo veel als mogelijk inspeelt op de noden van alle betrokkenen bij de school. Uitgangspunt van het stappenplan is dat men eerst nagaat welke organisaties en scholen in een buurt baat hebben om met een LEON-groep te starten, vooraleer men effectief ouders enthousiast maakt. Op die manier verhoogt de kans op slagen om tot een duurzaam en gedragen



Figuur 1. Stappenplan voor het opstarten van een LEON-groep

initiatief te komen. Ook het bevragen van noden van alle betrokken is cruciaal om te vermijden dat men themagroepen opricht waarvoor eigenlijk geen interesse is.

Stap 1 en 2 - Stevig bondgenootschap zorgt voor draagvlak

Vooraleer een school of een wijk kan starten met een LEON-groep is het van belang om bondgenoten te zoeken die samen ouders sterker willen maken, ieder vanuit zijn eigen doelstellingen en met zijn eigen sterktes. Mogelijke bondgenoten zijn samenlevingsopbouwwerkers, diensten onderwijs van een stad ... én een school natuurlijk.

Eens er meerdere partners zijn, is het aan elke partner om in zijn of haar organisatie draagvlak voor het project te creëren en uit te zoeken wie deel uitmaakt van een ontwikkelteam. Het ontwikkelteam is het hart van een LEON-groep. In onderling overleg bereidt het de belangrijke stappen voor die horen bij een LEON-groep. Ook bewaakt het door reflectie na elke grote stap de vooruitgang van het proces. De eerste taak die het ontwikkelteam te wachten staat, is het peilen naar noden en het detecteren van krachten bij ouders.

Stap 3 - Behoeftbevraging bij ouders

Zowel in Hasselt als Genk gingen we van start met een behoeftebevraging bij ouders. Die was gebaseerd op de methode van Appreciative Inquiry, ook wel bekend als de waarderende benadering (zie box 2).



Heeft een school ook de taak om ouders sterker te maken?

In de Bladwijzer in Genk gebeurde de behoeftebevraging in een bestaande moedergroep. In deze school kwamen maandelijks geïnteresseerde mama's op een vrijdagochtend samen en bespraken ze een bepaalde problematiek. Onderwerpen als EHBO, opvoedvragen, bibliotheekbezoek, overgang van kleuter naar eerste leerjaar kwamen aan bod.

De Boomgaard in Hasselt nam een halftijdse brugfiguur naar ouders in dienst. Haar taak bestond erin om alle ouders meer bij de school te betrekken en om drempels voor ouders weg te werken. In deze school rekruteerden de brugfiguur, leerkrachten en ouders andere ouders om deel te nemen aan de behoeftebevraging. Dat gebeurde onder de vorm van een gezellige bijeenkomst met eten en drinken tijdens de schooluren. Tijdens die bijeenkomst bevroegen ze elkaar over sterktes en dromen voor hun kinderen, zichzelf en de school van hun kinderen.

Centraal in de behoeftebevraging was de waarderende en interactieve manier van werken. We merkten dat deze bijeenkomst veel energie bij ouders opriep. In Hasselt hielden we deze bevraging op het einde van het schooljaar 2013-2014. De opstart van de themagroepen gebeurde bij de start van het volgende schooljaar. Dat sloot mooi aan. In Genk zat er veel meer tijd tussen. Dat maakte dat ouders die aanvankelijk enthousiast waren, een deel van hun enthousiasme en geloof in het project kwijtraakten.

Stap 4 - Stakeholdersbijeenkomst

Het is niet alleen belangrijk om enthousiaste ouders mee aan boord te hebben, maar ook om draagvlak te creëren voor leer- en ontwikkelgroepen bij andere stakeholders. Daarom werd in Genk een bevraging georganiseerd tijdens twee bijeenkomsten met verschillende stakeholders: leerkrachten, directie, raad van bestuur, buurtorganisaties en ouders. Zij kwamen samen rond de vraag 'Hoe zijn de

kinderen van deze school op hun mooist?'. Uit die bijeenkomst kwamen 12 dromen naar voren waaronder meer techniek in de klas, samen uitstappen maken, klasoverstijgend hoekenwerk, samen de speelplaats aanleggen ... Een ontwikkelteam legde de resultaten van de behoeftebevraging bij de ouders en de stakeholdersbijeenkomsten samen. Het ontwikkelteam bestond uit een ouder, de directeur, de zorgleerkracht en een projectmedewerker van Stebo. Het ontwikkelteam ging dus op zoek naar gemeenschappelijke dromen waarbij zowel de school als de ouders versterkt konden worden. Op basis van die gemeenschappelijke thema's zochten zij begeleiders voor themagroepen. De ouders en leerkrachten bespraken dan samen wanneer een bepaalde themagroep van start zou gaan.

In Hasselt gebeurde het op een andere manier. Naast het traject met de ouders liep er een traject met de leerkrachten over de missie van de school en diversiteit. Hoewel het de bedoeling was dat de twee trajecten elkaar zouden vinden, is dit niet gebeurd. We leerden hieruit hoe belangrijk het is om van in het begin samen te werken. Als een school nog niet klaar is om met LEON-groepen aan de slag te gaan, is het best om eerst in een vrucht-

bare bodem te investeren. In Hasselt speelde de brugfiguur naar ouders een cruciale rol in het project. Zij was zeer sterk bij het LEON-project betrokken en startte tijdens het project ook met een wekelijkse bijeenkomst voor ouders in het ouderlokaal. In overleg met de brugfiguur en de directie kozen zij op basis van de behoeftebevraging bij ouders de thema's voor de groepen. In samenspraak met de ouders werden er dan concrete data en tijden geprikt.

Resultaten van het LEON-project

Ons LEON-project leidde ertoe dat tussen maart 2013 en maart 2015 in drie verschillende Limburgse kansenwijken een tachtigtal ouders samenkwamen in tien themagroepen in de basisschool van hun kinderen.

Zowel ouders, leerkrachten, directie als kinderen zagen veel voordelen in deze aanpak:

- Leerkrachten leren anders te communiceren met ouders met zichtbare resultaten tot gevolg: hogere opkomst van ouders op klasactiviteiten, betere band, meer respect voor moeilijke thuissituaties.

TIPS VOOR HET ORGANISEREN VAN EEN BEHOEFTEBEVRAGING BIJ OUDERS:

- Vraag naar wat ouders voor hun kinderen wensen en ga na op welke manier zij daaraan kunnen bijdragen. Dat is vaak de toegangspoort tot hun wensen.
- Start niet te snel met het behoefteonderzoek. Eerst moet het draagvlak stevig zijn om het leer- en ontwikkelgroepenproject uit te rollen. Anders loop je het risico verwachtingen te creëren waar je niet meteen aan kan voldoen.
- Betrek de directie of een vertrouwenspersoon vanuit de school zijdelings (aanwezig zijn, niet sturen) om betrokkenheid te tonen.
- Maak gebruik van een buddiesysteem waar ouders voor elkaar vertalen tijdens het behoefteonderzoek. Iedere inbreng is belangrijk, ook die van niet-Nederlandstaligen.
- Zorg voor broodjes, koffie en thee voor de gezelligheid.
- Ga aan de schoolpoort staan om ouders te rekruteren.
- Zorg dat er na het behoefteonderzoek snel een tweede bijeenkomst is met de ouders.
- Start van in het begin heel concrete zaken op in de school die weinig of geen extra werk vragen van leerkrachten en directie en die meteen duidelijk zichtbare winst opleveren. Dit creëert meer draagvlak en vertrouwen dan in het abstracte te praten (in bijvoorbeeld een ontwikkelteam) over wat je wilt gaan doen. Bijvoorbeeld: je kan al een of een aantal themagroepen opstarten, zoals talenten zoeken en ontwikkelen bij ouders, computerlessen, taallessen.

- Leerkrachten merken dat het huiswerk beter gemaakt is.
- De directies merken dat ouders sneller naar hen toe stappen bij vragen of problemen.
- Ouders hebben onderling meer contact met elkaar en staan positiever ten opzichte van ouders van andere afkomst.
- Ouders voelen dat ze door hun talenten te ontwikkelen en te gebruiken positief kunnen bijdragen aan de school van hun kind.
- Ouders voelen zich meer gewaardeerd.
- Ouders maken makkelijker de stap naar een formele vorming in het volwassenenonderwijs of gaan gericht op zoek naar werk.
- De kinderen vinden het leuk om hun ouders meer te zien in de school. Bovendien leveren de groepen die specifiek gericht zijn op het betrekken van ouders bij activiteiten met kinderen, zoals hoekenwerk, huiswerkbegeleiding of samen tuintjes aanleggen, zichtbare resultaten op.



trots waren op zichzelf. We laten hen dromen over hoe de school sterker kan worden en over hoe zij daartoe kunnen bijdragen. Om die dromen te bereiken is maatwerk nodig. Kant-en-klare cursussen of initiatieven moeten aangepast worden aan de noden en wensen van ouders en school.

We moedigen ouders aan om te participeren door ze te laten participeren. Ouders bepalen immers mee de thema's waarrond gewerkt zal worden en ze krijgen inspraak in datum en tijdstip.

Belangrijk is ook het evenwicht dat we zoeken tussen proces en resultaat. Themagroepen zijn zo laagdrempelig mogelijk: ouders mogen kleine kinderen meenemen, ouders moeten niet goed Nederlands kunnen spreken (we gaan uit van onderling vertolken). Belangrijk is dat elke ouder zich welkom voelt. Anderzijds wordt er naar een resultaat gewerkt: het opstellen van een CV, het naaien van een verteltas voor de school, het begeleiden van een activiteit in de klas ... Dit geeft de bijeenkomsten een doelgerichtheid die uiteindelijk ook versterkend is voor ouders. Wie een verteltas heeft genaaid voor de school, heeft iets bijgedragen aan de maatschappij, ook al spreekt ie nauwelijks Nederlands.

Klinkt mooi, maar hoe krijg je ouders naar de school?

Tijdens het project combineerden we verschillende manieren om ouders te rekruteren. Je kan leerkrachten laten rekruteren op het oudercontact, bij een infoavond aan de start van het schooljaar of door actief ouders aan te spreken. Daarnaast kunnen ouders andere ouders rekruteren. Dat kan officieel via het oudercomité of via zogenaamde kernouders (d.w.z. ouders die al dan niet deel uitmaken van het oudercomité maar die sowieso positief betrokken zijn op de school en veel andere ouders kennen). Zij kunnen gericht andere mogelijk geïnteresseerde ouders aanspreken. Verder kunnen ook medewerkers van andere organisaties ouders werven. We denken hierbij aan wijkmanagers, straathoek- of buurtwerkers. Ten slotte kan de school via flyers in de boekentas alle ouders uitnodigen. Eens ouders zich ingeschreven hebben voor een themagroep, is het aan te raden de dag van te voren een herinnerings-sms te sturen.

LEON en andere projecten op school

Brede scholen hebben als doelstelling maximale ontwikkelingskansen voor alle kinderen te creëren. Het LEON-project legt de focus op ouderparticipatie en ouderversterking. Op die manier worden uiteindelijk ook ontwikkelingskansen van kansarme kinderen versterkt.

Wij zien ouderbetrokkenheid als een noodzakelijke voorwaarde om als brede school de brug met de samenleving te slaan. Met LEON krijgen scholen een tool om de drempel te verlagen die kansarme ouders vaak ervaren naar de school. Scholen kunnen het LEON-project ook inzetten in hun gelijkemansbeleid.

Elke dinsdagochtend zijn ouders welkom in het ouderlokaal, dat ze zelf inrichten (foto: LEON)

De kracht van het LEON-project

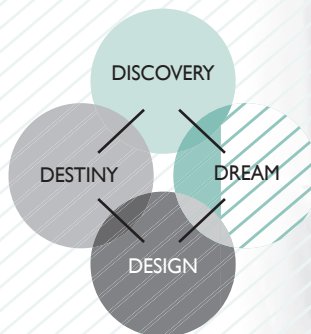
De kracht van het LEON-project ligt vooral in het feit dat de doelen, met name versterking en participatie, tevens de middelen zijn. Dat klinkt misschien wat vreemd. LEON komt erop neer dat we ouders versterken door uit te gaan van hun sterktes. In het eerste contact met ouders vragen we hen naar momenten waarop ze zich sterk voelden, waar ze

BOX 2. BEHOEFTES BIJ OUDERS BEVRAGEN OP EEN WAARDERENDE MANIER

In het LEON-project gebeurt de behoeftebevraging bij ouders op basis van de methode van Appreciative Inquiry. Het waarderend onderzoek verloopt volgens vier stappen:

1. **verwondering (discovery):** verkennen van onze positieve kern, wat zijn onze beste ervaringen tot nu toe?
2. **verbeelding (dream):** het genereren van beelden over de toekomst die we wensen.
3. **vormgeving (design):** waar willen we binnen drie jaar staan? Hoe ziet de school eruit? Op een systematische wijze wordt dit in kaart gebracht. Verhalen en dromen worden in een actieplan omgezet.
4. **verankering (destiny):** hoe kunnen deze acties ook werkelijk gerealiseerd worden?

Vier stappen in waarderend onderzoek



Wat brengt de toekomst?

Onze ervaringen kwamen tot stand op basis van een gesubsidieerd innovatieproject van ESF. Een logische vraag die rijst is: 'Hoe gaat dit verhaal verder?'

In Genk werken de leerkrachten van het eerste en tweede leerjaar en de zorgjuf verder met het hoekenwerk. Dat zal uiteraard voor een deel met andere ouders gebeuren. Ook rond 'samen speelplaats aanleggen' werken ze in deze school verder.

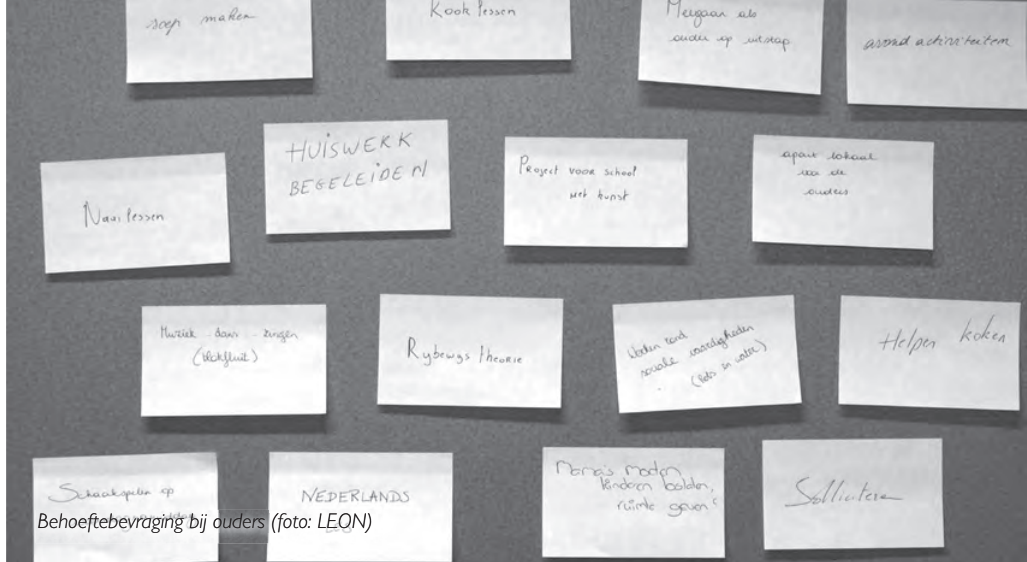
In Hasselt wil de brugfiguur naar de ouders elke maand met een overkoepelende leer- en ontwikkelgroep samenkomen om thema's uit te werken. Ook leerkrachten nog meer betrekken is een streefdoel. Nog belangrijker is dat basisschool De Boomgaard deel uitmaakt van de KT-scholengemeenschap die vanuit een innoverende visie op onderwijs werkt aan een LEON-huis. De brugfiguur ondersteunt directies hierin en organiseert bijscholing voor leerkrachten om deze visie waar te maken.

In Houthalen biedt schoolopbouwwerk in de school een blijvende themagroep rond tewerkstelling, aangezien hier een grote vraag naar is zowel van ouders als van het gemeentebestuur.

UC Leuven-Limburg en Stebo blijven ook nu nog beschikbaar. Via de inzet van studenten en vormingsmedewerkers ondersteunen zij leer- en ontwikkeltrajecten van scholen. Dit past in hun sterke visie op CSL (Community Service Learning)⁵.

Aan de slag met LEON!

We schreven een praktische handleiding die scholen en andere organisaties materiaal geeft om zelf een LEON-groep op te starten. De handleiding is terug te vinden op www.leon.stebo.be.



LEON-THEMAGROEP: TALENTEN ONTDEKKEN & HOEKENWERK

Korte beschrijving themagroep

Deelnemers ontdekken hun talenten en passen ze daarna toe tijdens het hoekenwerk in de klas van hun kinderen. Doel is om de deelnemers een beter zicht te geven op hun persoonlijke talenten en om ze te kunnen toepassen in het hoekenwerk.

Wat moet een begeleider kunnen?

Een begeleider moet talentgericht kunnen werken met mensen uit kansengroepen. Deze mensen zijn vaak laaggeschoold, hebben weinig werkervaring en/of kennen weinig Nederlands. In deze themagroep kan je werken met verschillende begeleiders: een begeleider van een intermediaire organisatie die ervaring heeft met het geven van talentgerichte cursussen, iemand met pedagogische ervaring en iemand die vertrouwd is met het concept van hoekenwerk.

Wie kozen wij?

Wij hebben ervoor gekozen om de eerste sessies te laten begeleiden door Stebo, Dienst Tewerkstelling omdat de begeleider hiervan ruime ervaring heeft met het geven van krachtgerichte cursussen. Stebo gebruikt hiervoor de AI-methode: Appreciative Inquiry of Waarderende Benadering. Het hoekenwerk zelf werd begeleid door de (zorg)leerkrachten.

Timing en aantal sessies

Bij deze activiteit zijn de volgende 3 stappen aan te raden:

1. Succesverhalen en talenten ontdekken: tijdens 2 à 3 sessies ontdekken de deelnemers hun eigen talenten en potentieel. Hun talenten worden genoteerd en de deelnemers krijgen het aanbod om hier verder iets mee te doen: de vertaling naar eventuele opleiding of tewerkstelling. Naast het ontdekken van hun talenten, werden de ouders ook uitgenodigd om hun talenten om te zetten in een droom: 'Hoe zou je jouw talenten kunnen inzetten voor de school?' Het aantal sessies hangt af van hoe groot de groep is, in welke mate de deelnemers Nederlands kennen en van de aanpak van de begeleider.
2. Praktische vertaling naar hoekenwerk. Tijdens 2 sessies werken de deelnemers rond hoekenwerk: hoe een activiteit voor te bereiden, de houding van de ouders in de klas, de verwachtingen van de leerkrachten enzovoort.
3. Hoekenwerk activiteiten: het hangt af van de gekozen activiteiten of deze 1 of meerdere keren georganiseerd worden.

Hoe volg je deze groep op en draag je ze over?

Doe een evaluatiebijeenkomst met de (zorg)leerkrachten, de ouders en de ondersteuners. Belangrijk is dat de betrokken leerkrachten en zorgcoördinator hun ondersteunde rol naar de ouders blijven bewaken.

Getuigenis: Nadia, mama van Yassin

Het leukste moment was het plezier dat de kinderen beleefden om de koekjes te bakken. We kregen telkens andere kinderen. Ik werkte met groepjes van vier of vijf kinderen. Eerst moest ik thuis kijken wat ik nodig had. Ik moest plannen hoe het aan te pakken. Ook had ik voor alle kinderen schortjes gemaakt. Altijd kwam ik iets vroeger en zette de tafels klaar met de kommen, de deegrollen, de ingrediënten en het lijstje met de hoeveelheden. Het recept konden ze zelf lezen. Ik heb het zelf geschreven zodat het makkelijker was om te lezen. Ieder kindje bakte zijn of haar eigen koekjes en kon ze meenemen naar huis.





Ouders leren verteltassen naaien (foto: LEON)

LEON-THEMAGROEP: VERTELTASSEN MAKEN

Korte beschrijving themagroep

De school wil in samenwerking met de ouders verteltassen maken voor de kinderen. Verteltassen zijn tassen met daarin een of meerdere boeken, aangevuld met ondersteunend materiaal om het verhaal tot leven te brengen. Het is de bedoeling dat de ouders de tassen zelf maken en ze ook samen met leerkrachten of ander schoolpersoneel samenstellen.

Wat moet een begeleider kunnen?

Om deze themagroep te begeleiden heb je iemand nodig die sterk is in twee zaken: procesbegeleiding van groepen en creativiteit. Ouders samen verteltassen laten maken, hen hierin echt inspraak geven en ook tot een resultaat komen, is het eerste belangrijke aspect. Op creatief vlak moet de begeleider de naaiactiviteiten ondersteunen en het nodige materiaal zoeken en ter beschikking stellen. Mogelijke kandidaten voor het begeleiden van het groepsproces zijn schoolopbouwwerkers of buurtwerkers.

Wie kozen wij?

Wij hebben gekozen om te werken met een zelfstandige lesgeefster van naaicursussen om de ouders de verteltassen te leren maken. Het begeleiden van het groepsproces rond specifieke keuzes van de boekjes voor de verteltassen en de ondersteunende materialen is gebeurd door de brugfiguur van de school, samen met enkele andere ouders die geïnteresseerd zijn in (voor)lezen.

Timing en aantal sessies

Om deze themagroep tot een succes te maken, zijn er veel sessies nodig. Ouders hoeven echter niet aan alle sessies deel te nemen. Zij zouden bijvoorbeeld kunnen kiezen om zich vooral voor het praktische - het naaien van de verteltassen - te engageren.

1. Concretisering van het thema: katering van verteltassen, bepalen van het aantal verteltassen, brainstorm rond de thema's voor de verteltassen en de criteria waaraan het ondersteunend materiaal moet voldoen, eerste brainstorm rond mogelijke boeken. Belangrijk is om hier zo veel mogelijk input van de ouders te laten komen. Dit kan in 1 of 2 sessies.
2. Bepalen inhoud verteltassen: ouders werken in duo's of trio's een verteltas volledig uit. Dit wil zeggen dat zij bedenken welke boekjes bij welk thema komen en welk ondersteunend materiaal ze nodig hebben. Dit gebeurt in 2 tot 7 sessies: het aantal sessies is afhankelijk van het aantal verteltassen.
3. Kopen van de boeken: deze sessie is optioneel. Ouders kunnen – al dan niet met begeleiding - naar de boekenbeurs of een boekenfestijn (waar vaak veel goedkope boeken te vinden zijn) gaan om boeken te kopen. Of er kan een bezoek gebracht worden aan een plaatselijke boekenhandel. Het voordeel van deze drie mogelijkheden is dat dit een groepsbevorderende activiteit is. Er kunnen ook boeken gekocht worden via het internet, wat vaak erg makkelijk is.
4. Maken van de verteltassen: ouders naaien de verteltassen. Dit kan onder begeleiding van een intermediaire of in een naaigroepje van ervaren naaisters op school. (Groot)ouders kunnen dit echter ook thuis doen. Als ouders nog moeten leren naaien, is het aantal sessies 4 tot 6 keer.
5. Maken van het ondersteunend materiaal: in een eerste sessie wordt er nagegaan welk ondersteunend materiaal er voor welke verteltas gemaakt moet worden (zie sessies rond bepalen inhoud verteltassen). Ouders kiezen dan welk materiaal zij graag willen uitwerken. Dit uitwerken kan zowel op school in groep gebeuren als thuis. Het is wel aan te raden om minstens 1 terugkomsessie te plannen waarin ouders het materiaal bij zich hebben en de verteltassen gevuld worden. Hieraan wordt dan een feestelijk moment gekoppeld.

Zijn er voorwaarden voor deelname?

Ouders moeten vrijwillig deelnemen. Basiskennis van Nederlands is handig voor de meer inhoudelijke gesprekken. Bij de meer praktische bijeenkomsten (naaien verteltassen) is dit handig, maar niet noodzakelijk.

Hoe volg je deze groep op en draag je ze over?

Sluit deze themagroep af met een feestelijk moment: liefst een kleine receptie als er een aantal verteltassen klaar zijn. Het is belangrijk dat een geëngageerd personeelslid van de school - iemand die zelf graag met verteltassen werkt in de klas en die openstaat voor ouderbetrokkenheid - het systeem van de verteltassen opvolgt en dit overdraagt aan de andere leerkrachten. Ook overdracht aan het oudercomité is wenselijk.

- 1 Dit zijn jongeren die op de arbeidsmarkt komen zonder een van volgende zaken: een diploma secundair onderwijs, een getuigschrift van het tweede jaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs, een certificaat van het deeltijds beroepssecundair onderwijs, een certificaat van de leertijd, een bewijschrift van OV 3 of 4 van het buitengewoon secundair onderwijs.
- 2 Belangrijke indicatoren voor sociaal-economische status zijn opleidingsniveau, beroepsstatus en hoogte van het inkomen.
- 3 ESF is het Europees Sociaal Fonds. Het ESF investeert samen met Vlaanderen en Europa in arbeidskansen en kwaliteitsvolle loopbanen. Vernieuwende projecten worden opgezet om maatschappelijke uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te gaan.
- 4 Het gaat hier om Waterschei in Genk (school de Bladwijzer), Runkst in Hasselt (school de Boomgaard), Meulenberg in Houthalen (Savioschool).
- 5 CSL (Community service learning) werd in 2015 in een publicatie van de VHLORA voorgesteld als een belangrijke en belanghebbende werkwijze om maatschappelijke meerwaarde te genereren vanuit de lerarenopleiding. Ook de idee van maatschappelijk engagement werd sterk uitgewerkt in een recente platformtekst van minister van Onderwijs Hilde Crevits. (http://www.vlaamsehogescholenraad.be/documenten/Nieuwsbrieven/20150909_persmap_praktijkvoorbeelden_CSL_voor_nieuwsbrief.pdf).